

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ У ТОРГОВЕЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Каталог 3 вибірових дисциплін

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Галузь знань 07 Управління та адміністрування
Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля
ОПП Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від 5 грудня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2026-2027 н.р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Облік і оподаткування у торговельній діяльності
Викладач (-і)	Пилипів Надія Іванівна, д.е.н., проф., завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки Ціжма Оксана Анатоліївна, старший викладач кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380673444155 +380509140302
Е-mail викладача	nadiya.pylypiv@cnu.edu.ua oksana.tsizhma@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на сайті кафедри https://kptpe.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Облік і оподаткування у торговельній діяльності – це наука, що вивчає особливості та механізми відображення у податковому обліку окремих господарських операцій суб'єктів господарювання.</p> <p>Предмет обліку і оподаткування у торговельній діяльності – є теоретичні та практичні особливості оподаткування суб'єктів господарювання.</p> <p>Об'єкт дослідження оподаткування у обліку і оподаткування у торговельній діяльності є виробничі відносини й економічні закони та закономірності, що виникають і діють лише в окремих підприємствах і враховують особливості виробництва конкретного підприємства.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <p>Змістовий модуль 1. Основи організації бухгалтерського обліку та оподаткування на підприємстві</p> <p>Змістовий модуль 2. Особливості організації бухгалтерського обліку та оподаткування на окремих ділянках</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета дисципліни “Облік і оподаткування у торговельній діяльності” є формування у студентів теоретичних знань практичних навичок щодо обліку та оподаткування суб'єктів господарювання.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни є навчити майбутніх підприємців управлінню податковим навантаженням підприємства та розуміти запити працівників бухгалтерської служби у частині організації процесу обліку, нарахування та сплати податків.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни облік і оподаткування у торговельній діяльності студент повинен</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> основні положення Податкового кодексу України; теоретичні і нормативні засади організації і методики ведення підприємництва в системі обліку і оподаткування підприємства у відповідності до вимог ПКУ; порядки складання і подання органам державної фіскальної служби податкової звітності; володіти методиками нарахування (розрахунку) податків, зборів, процедурами щодо їх сплати. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> організувати облік для цілей оподаткування у системі підприємства; 	

практично здійснювати обліковий процес із застосуванням сучасних інформаційних технологій і комп'ютерних програм;
 застосовувати норми Податкового кодексу України та критично мислити;
 використовувати облікову інформацію з обліку та складати, передбачені податковим законодавством декларації (податкові розрахунки, форми звітів) за податками, зборами;
 вдосконалювати набуті знання та практичні навички в умовах сучасних змін в системі оподаткування;
 застосовувати професійні уміння в конкретних ситуаціях підприємницької діяльності суб'єктів господарювання;
 розраховувати розмір окремих податків;
 складати податкову звітність за окремими видами податків.

Після вивчення начальної дисципліни студент повинен оволодіти такими **комунікаціями**:

вибору системи оподаткування підприємства;
 аналізу процесу формування податків підприємства;
 проведення обґрунтування сплати податків у торговельній діяльності;
 Вивчаючи навчальну дисципліну студент набуває **автономності та відповідальності**, що проявляється у такому:

здатність управління комплексними діями;
 здатність подавати результати виконаних самостійно або у складі колективу досліджень щодо аналізованих економічних явищ та процесів у формі презентації, наукового звіту, доповіді;
 здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

4. Компетентності та результати навчання

Компетентності Здатність застосовувати основ обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності
Результати навчання Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16/6
практичні заняття	14/4
самостійна робота	60/80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	076 Підприємництво, та торгівля	3	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	практичні	сам. роб.	лекції	практичні	сам. роб.
Тема 1. Основи побудови бухгалтерського обліку та фінансової звітності	2	1	6	1	-	5
Тема 2. Облік і оподаткування матеріальних та нематеріальних необоротних активів	2	1	8	-	1	5
Тема 3. Облік запасів у торговельній діяльності	2	2	6	1	-	6

Тема 4. Облік і оподаткування грошових коштів та їх еквівалентів	1	1	8	1	-	6
Тема 5. Облік і оподаткування дебіторської заборгованості	1	1	8	-	1	6
Тема 6. Облік персоналу, праці, її оплати та оподаткування	1	1	8	1	-	6
Тема 7. Облік власного капіталу за забезпечення майбутніх витрат і платежів	1	1	8	-	-	6
Тема 8. Облік зобов'язань у торговельній діяльності	2	1	8	1	-	6
Тема 9. Облік витрат торговельного підприємства	1	1	8	-	1	6
Тема 10. Облік і оподаткування готової продукції та її реалізації	1	1	8	1	-	6
Тема 11. Облік і оподаткування доходів і фінансових результатів	1	2	8	-	1	6
Тема 12. Зміст і техніка складання фінансової звітності	1	1	6	-	-	6
Індивідуальне завдання			10			10
Усього годин	16	14	60	6	4	80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Знання, при формі семестрового підсумкового контролю-заліку, оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:</p> <p>зараховано:</p> <p>90 – 100 – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;</p> <p>80 – 89 – здобувач освіти дуже добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;</p> <p>70 – 79 – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається кількох неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;</p> <p>60 – 69 – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє значну кількість неточностей у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p>
--	---

50 – 59 – здобувач освіти частково опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє значну кількість неточностей у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

не зараховано:

26 – 49 – здобувач освіти не опанував більшості навчального матеріалу дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

1 – 25 здобувач освіти не володіє навчальним матеріалом дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Шкала оцінювання для заліку		
університетська	національна	шкала ЄКТС
90 – 100	зараховано	A
80-89		B
70-79		C
60-69		D
50-59		E
26-49	Не зараховано	FX
1-25		

Система оцінювання курсу

Поточний контроль та самостійна робота			Сума балів з навчальної дисципліни
Модуль 1	Модуль 2		
Поточний контроль	Самостійна робота		
	Тестування	Індивідуальне завдання	
Теми 1-8	Теми 1-8	Теми 1-8	
60	20	20	
100			100

Система поточного оцінювання знань студентів на практичних заняттях

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних завдань.

В період дистанційного навчання заняття проходять за допомогою платформи Zoom та університетської системи дистанційного навчання.

Критерії поточного оцінювання:

«90-100» – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причиннонаслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами

«70-89» – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко

	<p>формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках</p> <p>«50-69» – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки.</p> <p>«1-49» – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p> <p>Поточні оцінки які можуть отримати студенти під час практичних занять сумуються і розраховується як середнє арифметичне. Середній бал переводиться у 60 бальну шкалу.</p>
<p>Система оцінювання знань самостійної роботи студентів</p>	<p>Самостійна робота студентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тестування 2. Індивідуальна робота <p>Тестовий контроль: студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) (дві спроби – кращий результат).</p> <p>Максимальна кількість балів за тестування становить 20 балів (40 тестів по 0,5 бали). Тестування проводиться в визначений період для контролю самостійної роботи.</p> <p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального завдання (ІЗ).</p> <p>Контроль знань індивідуальної роботи проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Модульний контроль знань індивідуальної роботи студентів здійснюється через написання індивідуального завдання (написання резюме) Резюме здається на останньому практичному занятті.</p> <p>Критерії контролю знань індивідуальної роботи студентів (за виконання індивідуального завдання (написання резюме):</p> <p>90-100 балів - в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.</p> <p>80-89 балів - достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.</p> <p>70-79 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.</p> <p>50-69 балів - не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.</p> <p>1-49 балів - частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості завдань під час письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.</p>

	<p>Максимальна оцінка за ІЗ становить 100 балів. Бал за індивідуальне завдання переводиться у 20 бальну шкалу.</p> <p>Індивідуальне завдання друкується на окремих аркушах.</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумковою формою контролю є залік, який виставляється як сума балів за модулями.</p> <p>Студент повинен набрати не менше 50 балів у сумі за два змістові модулі:</p> <p>М 1. Поточний контроль (1-60 балів).</p> <p>М 2. Самостійна робота (1-40 балів).</p> <p>Якщо студент набрав менше 50 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою теоретичної і прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p> <p>Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.</p> <p>В умовах карантину ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми ZOOM.</p> <p>Повторне складання заліків допускається не більше двох разів з кожної дисципліни:</p> <p>один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог,</p> <p>другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.</p> <p>Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).</p>
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи.</u> Виконання індивідуального завдання оформляється у електронному вигляді та надсилається на електронну пошту викладача або створений Google-диск.</p> <p><u>Академічна доброчесність.</u> Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті, враховуючи Положення про запобігання академічному плагіату (https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf), Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти (https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf)</p> <p><u>Відвідування занять</u> є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.</p> <p><u>Неформальна освіта.</u> Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf</p> <p><u>Використання штучного інтелекту (ШІ)</u> дозволяється як допоміжного інструменту.</p> <p><u>Додаткові бали</u> +10 балів за участь у конференції: виступ або тези; до 10 балів за сертифікат неформальної освіти.</p>	

8. Рекомендована література

Основна

1. Басараб В.Я., Баланюк І.Ф., Якубів В.М., Шеленко Д.І. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2019. 240 с.
2. Бухгалтерський облік: теорія та практика. навч. посіб. / В.Я. Басараб, І.Ф. Баланюк, Д.І. Шеленко, Л.С. Сас, О.О. Григорів. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2023. 286 с.
3. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року №2755-VI. К. : Алерта, 2019. 592 с.
4. Данканич, Т. П. Оподаткування підприємницької діяльності в умовах дії податкового кодексу України [Текст]. Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. 2018. Вип. 32. С. 237-241.
5. Бухгалтерський облік: навч. посібник. Т.В. Давидюк, О. В. Манойленко, Т.І.Ломаченко, А. В. Резніченко. Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с.
6. Фінансовий облік [Текст] : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь [та ін.]. 4-те вид., доповн. та переробл. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 451 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/22518>

Наочні матеріали

7. Фінансовий облік: навчальний посібник : [для студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти] / за ред. І. Ф. Баланюка, Н. І. Пилипів, Т. М. Гнатюка та колективу авторів. Електронне видання. Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019. 650 с.

Наукові публікації

8. Баланюк І. Ф., Димид Л. В., Гошовська І. І., Шеленко Д. І. Особливості ведення обліку та сплати податків і штрафів у фізичних осіб підприємців. *Вісник Прикарпатського університету. Економіка*. Вип. XIII. 2018. С. 238-241.
9. Баланюк І. Ф., Шеленко Д. І., Іванюк Т. Л., Жовнір І. В., Банашкевич Т. П. Формування обліку фінансових результатів у підприємствах. *Вісник Прикарпатського університету. Економіка*. Вип. XIV. 2019. С. 179–186.
10. Баланюк І. Ф., Димид Л. В., Гошовська І. І., Шеленко Д. І. Особливості ведення обліку та сплати податків і штрафів у фізичних осіб підприємців. *Вісник Прикарпатського університету. Економіка*. Вип. XIII. 2018. С. 238-241.
11. Zhuk V., Pugachov M., Shpykuliak O., Bezdushna Yu., Popko Ye. Application of accounting for the assessment of war losses for agribusiness enterprises of Ukraine. *Agricultural and Resource Economics*. 2023. Vol. 9. No. 3. P. 197–215 <https://doi.org/10.51599/are.2023.09.03.09>
12. Sas, L., Balaniuk I., Shelenko D., Vasylyuk, M., Matkovskiy, P., & Hnatyshyn, L. (2023). International financial reporting standards (IFRS) in the accounting system of Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(48), 78–90. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.48.2023.3952> <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3952>

Викладач
д.е.н., проф.

Пилипів Н.І.